

Izjava ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 20 — Dia
za inozemstvo 30 —
neobvezno

Oglaši po tarifu.

Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 16/L
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Ljubljana, 5. februarja.

Odkar smo klerikalce zaslotili na tajem sestanku z radikalci, s katerega je prinesel zase odgovrite občnega bora »Kmetijske družbe«, so naši prijatelji postali silno nervozni. Jicer nas vsak dan polivajo z gnojem od Maribora do Ljubljane, a to ni nič karatiško moralno. Mi seveda pa ne smeli odkriti skritih potov in resevouz gg. od SLS z g. Trifkovićem naš v trenotku, ko so zatrjevali vladost gosp. Davidoviću.

Ze zadnjih smo rekli, da slovenski demokrati nismo ni »Davidovićevi«, »Pribičevićevi«, ampak smo doledni demokrati, ki so in ostanejo pri svojih načelih na najtežjem bojišču. Zaravno je, ker je naš protivnik glavni separatistička stranka, ki združuje profesionalni in plemenski partikularizem, da moramo pozornost obratiti na nasprotniku. Njega poznamo izravno in žonglerstvo njegovo mu ne omaga nič. Vsaj mu vidimo v dnu itamontanske duše.

Opozicijski blok snujejo demokrati, da je iskreno in brez prikrivanja. Klerikalci se je jasno povestili, da se sporna vprašanja odlagajo, sporna pa stavlja na dnevni red. Demokrati, ki so bili za samouprave in dekoncentracijo že, ko je SLS že posesti moči v Beogradu tavala v javnosti, so izjavili, da neomajno strajajo na svojem stallšču narodnega in državnega edinstva, a ne zahtevajo, da ostali člani bloka na to pritenejo. Gosp. Davidović ni tajil gospodarskih, da je za demokratsko stranko »eden vladar, eden zakonodajni bor, ena odgovorna vlada, noli me angere. Ni nam razumljivo, da bi bilo nelojalno, če to ponavljamo v Ljubljani. Nelojaljen je le oni, ki v kaljem ribari in skuša uporabiti trenutek, da iz radikalov izbije čim več. Glej! »Kmetijska družba!« Če bi SLS izbila za slovenske volilice, miley bi jo sodili, a ona je dala končno samo, da se njena gotova blamača na občnem zboru »Kmetijske družbe« odloži.

Krik glavnega glasila SLS je sumljiv. Kadar tako gospoda kriči nad drugim radi nelojalnosti, je običajno ta delu, da v senci tega vpitja privrjavljiva lastno felonijo. Ali je res, kar poročajo radikali vsak dan iz vira, ki je bližu gosp. Janjelu, da morejo SLS občiti vsak dan?

Ljudje, ki so zagrešili Markov protokol, nimajo pravice, da so preobčuti. Oni so spravili homogeno radikalce na vladu: centraliste čistega kova, s nedostih prstov, in to proti pogoju, da sami pridejo na vladu na Bleiweisovi cesti. Ali ni gosp. Sporn imenovan na željo SLS?

Vse izgleda po tem, da klerikalci pripravljajo nov Markov protokol. Tukaj bo ljubo, če temu ni tako. A kršanje na Pribičevića in slovenske demokrate si je težko drugače razlagati. Nenote se človeku vsljuje utis, da si gospodje pripravljajo »izgovore« . . .

Demokratska stranka je glede ustavotivne opozicionalne bloka posvet enotna. To bo imela tudi SLS malo priliko spoznati. Braniti pa nam klerikalni gospodje ne morejo in nam nidi ubranili ne bodo, da budno padimo na družbo, katere podpis na Markovem protokolu se je komaj že posušil in katerih glavni politični kontrakti v Zagrebu po svojih oficijskih glasilih (vidi »Hrvat«) tako neženirajo zastopajo politiko »kdo da več«.

Sprememba v italijanski vladni

Dvoboje generalnega fašistskega tajnika Giunte.

Rim, 5. februarja. e. Prometni minister knez Colonna di Cesaro je odstopil. Njegov naslednik je dosedanjši najvišji konzul za trgovinsko mornarico Costanzo Ciano. Colonna di Cesaro, ki pripada takojmenovani socialistični demokraciji (democrazia sociale), je odstopil, ker je ta stranka sicer filofašistska, pa je vendar sklenila samostojen in potem takem takoreč opozicionalen nastop pri bolodih volitvah. Ostavka je bila takoj prejetna.

AVSTRIJSKI MINISTRJI V RUMUNIJI.

Bukarešti, 5. februarja. g. Avstrijski tvejni kancelar dr. Seipel in zunanjši minister dr. Grünberger sta prispevali včeraj s svojim spremstvom semkaj. Na kolovoru so ju sprejeli člani vlade, rumunski poslanik na Dunaju, Mililieu, kakor tudi člani avstrijskega poslanstva v Bugaristi.

Burna seja v parlamentu

KUMANUDIJEVA UNIČUJOČA KRITIKA PRORAČUNA. — AFERA JUŽNE IN ORIJENTSKE ŽELEZNICE. — PRIZNANJE TRGOVINSKEGA MINISTRA.

Beograd, 5. februarja. p. Danes dopoldne ob 9.30 se je nadaljevala proračunska dežela. V imenu muslimanskega kluba je posl. dr. Belmen opozarjal na nedostatke v proračunu in izjavil, da proračun ni zadovoljiv, zaradi česar bo njegov klub glasoval proti. Za njim je dobil besedo

posl. dr. Kumanudi,

ki je v obširnem govoru razpravljal o današnji finančni situaciji v državi in s temeljitim argumenti ter dokazi pobiral ekspose finančnega ministra. Konstatiral je predvsem, da predloženi budžet ni uravnotežen. Dokazoval je, da je povsem nepraktično, da se začenja proračunsko leto 1. aprila. Budžet tudi ni realen. To priznava sam finančni minister v predgovoru svojega plemenega eksposeja, kjer izjavil, da se bodo morali vstaviti naknadni krediti. Budžet predvideva nepotrebne izdatke za fonde raznih ministrstev, ki jih je dr. Kumanudi nazval »kriomčarske« fonde in ki znašajo skupno velikansko vsoto 95 milijonov Din. Dr. Kumanudi ostro kritizira trošenje denarja za investicije za oboroževanje, kar je povsem proti principom zdravega državnega gospodarstva. Največje zanimanje je zavladalo v zbornici, ko je govornik tel razpravljati o odkupu Južne železnice. Za eksploatacijo mora plačati država 6.800.000 rlatih frankov. Ta angažman je bil prevzet brez zakonitega pooblaščenja. Kako bo vlada to vsoto izplačala, ko dohodki železnice ne morejo dosegati tega zneska, dalje, kako se bo doseglo ravnovesje v proračunu, ko ta vsota sploh ni sprejeta v budžet? Zatem je prešel na odkup orientalske železnice, o kateri zadevi je demokratski klub že podal interpellacijo. Vlada o tem doslej ni hotela nihčešči izjaviti, ker smatra, da je skupaj za tajno. Demokrati hočejo biti nelojalni, zato naj se seja skupščina pretvori v tajno. Vlada je prekoraciila poplaščenje, katero ji je bilo dano po členu 20. finančnega zakona. Ona je dela, ne da bi vprašala parlament. Odkupila je del prog, ki ga morda nikoli ne bomo dobili. Govornik hoče nadaljevati o tem predmetu čim se vlada izjaviti za tajno ali javno razpravo.

V ostrih besedah graja govornik, da je vlada izpustila, odn. restrikingala celo vrsto kreditov, med njimi kredit za državne uradnike in upokojence ter invalide, načinjeno med vsemi. Dalje je v ostem govoru očital finančnemu ministru, da je špekuliral na borzi. Na ta način je povabil število novčanikov za 700 milijonov, država pa je utrpeла 400 milijonov izgube. Ironično je govornik primjal g. Stojadinovića, ki vodi kot profesor boj proti inflaciji, katero kot minister uvaja. Zgrešena finančna politika režima je vzrok gospodarske krize v državi, ki je vedno večja. Finančni minister, namesto da bi narodno gospodarstvo podpiral, ga vodi v bankrot. Domačna gospodarska kriza je posledica v radikalnih vrstah velike neprilike in težkoče.

Mučne afere radikalkega režima

OBTOŽBA PROTIV L. MARKOVIĆU. — RADIKALSKIE GROŽNJE OPONICIJI. — PROCES JANKOVIĆ-ICONIĆ. — STRAHOVANJE V RADIKALSKEM KLUBU. — PRED BURNUM DOGODKI V PARLAMENTU.

Beograd, 5. februarja. p. Za danes dopoldne ob 16. uri je bila napovedana seja ministrskega sveta, ki pa je bila odložena, ker je Pašić še vedno »bolan«. Vladni krog zatrjujejo, da je vlada odločena voditi najostrejšo borbo proti opoziciji in nastopiti najenergičnejše tudi v radikalnem klubu samem. Vlada se bo izjavila solidarno z Lazo Markovićem kot svojim bivšim članom in bo zahtevala, da njena večina zavrne predlog obtožbe proti njemu. V radikalnem klubu hoče vlada uvesti najstrožjo disciplino in prepovedati vsem članom klubu, da bi karkoli govorili proti Markoviću. Proti Mihajlu Rankoviću, ki je dal opoziciji del dokazov proti držu Markoviću na raspolago, se vodi ljuta kampanja. Govori se, da bo pozvan pred klub na zagovor ter se mu bo oficijelno zapretilo, da bo izključen iz stranke ako takoj ne preneha. Ostre pretnje strankinega vodstva so oplašile večno poslancev radikalne stranke, med njimi tudi mnogo onih, ki so dosedaj izjavili da bodo v skupščini sami nastopili proti držu Markoviću. Ministri so danes izjavili, da so bili doslej tolerantni na pram opoziciji, da pa bodo proti obtožni Lazo Markoviću nastopili z vso odločnostjo. Radikali grozijo opoziciji, da bodo sedaj oni sestavili obtožnice proti vsemi bivšim ministrom iz opozicijalnih strank ter pravito da bodo obtožni

vedel zakona o neposrednih davkih, se uveljavlja vprašanja carinskih tarif, izdala zakona o upravi državnih monopolov in ki razsipa državni denar. Opozicija je govorniku burno pritrjevala.

Afera orijentske železnice.

Za njim je dobil besedo minister Kojč, ki je izjavil, da je v vprašanju odkupa orientalske železnice Ital vložena interpellacija. Opozicija je med najboljšim hruščem zahtevala, da minister takoj poda izjavo, kaj je s to zadev. Minister je izjavil, da predloži konvenco o odkupu železnice vajškejne za mesec dni. Opozicija ga je med govorom neprestano prekinila z medklici: »Kje so par? Pred sodiščem?«

Ko se je hrup malo poleg, je minister Kojč nadaljeval in priznal, da je šla vlada preko pooblaščenja, ki ga je prejela od parlamenta. V svojem nadaljevanju govoru je dr. Kojč izrazil nado, da bo grška vlada zadovoljna s sporazumom med načo vlado in družbo, ki je lastnica orientalske železnice. Ako se to ne zgodi, potem bomo morali progrediti izročiti lastnikom. Besede ministra Kojča so izviale v skupščini pravca buržoazije. Nastal je krik in vik, med katerim so se čuli le vzklik: »Pred sodiščem! Dajte pare! Kje so milijoni?« Ko je nastal zopet mir, je Kojč izjavil, da ne pristaja na predlog dr. Kumanudija, da bi bila seja tajna.

Dr. Kumanudi je nato razpravljal o dogovoru, ki se nanaša na odkup železnice prog Gjevgjelija-Solun, ki teče na grškem ozemlju. Ta prog je pripadla avstrijski družbi, a jo od leta 1914. upravlja Grška. Ko se je nača vlada obrnila na držbo radi odkupa železnice, je bila opozarjena, da Grška ne bo hotela odstopeni prog. Družba je v pogodbi tudi izrecno odklonila obveznost izročitve. Navzite temu se je nača vlada obvezala, da 15 dni po podpisu dogovora izplača družbi 20 milijonov frankov. To vsoto je finančni minister že izplačal v državnih bonih, ki se sedaj ekskomplirajo v Londonu in Parizu. Družba je torej dobila denar, a ne jamči, da se nam progri izroči, ali vso, da se nam vrne denar, ako nam Grška prog ne predstavi.

Med Kumanudijevim govorom je prišlo do novih ostrih izpadov opozicije proti dr. Stojadinoviću in dr. Kojču, nakar je bila seja zaključena. Prihodnja jutri.

Beograd, 5. februarja. p. Danes dopoldne se je vršila druga seja šefov opozicionalnih strank. Razgovori potekajo zelo povoljno. Opozicija upa, da se razgovori popolnoma dovrši v treh tednih in da se tekmo tega časa izdelata natančen načrt programa za sodelovanje vse opozicije. Šefi opozicionalnih strank niso hoteli dajati podrobnejših obvestil. Izjavili pa so, da je obtožba proti Markoviću povzročila v radikalnih vrstah velike neprilike in težkoče.

Solidarnost vlade z držem Markovićem je huda obremenitev za vladu, ker je znano, da se je na odstranitev korupcijskega režima, ki se je bil razpascel v Markovićevem resortu, angažiral najvišji faktor v državi.

Zelo porazno je vplival tudi izid procesa bivšega ministra Jankovića proti uredniku »Republike Ikoniku«. R. je je dr. Janković obtožila, da je postal na nepošten način mnogokratni milijonar, ki posušil današnje krasne palatice ter delujejo le kot provokacije. Opozicija pripravlja oster nastop in prihodnje seje narodne skupščine obetajo biti precej burne.

Solidarnost vlade z držem Markovićem je huda obremenitev za vladu, ker je znano, da se je na odstranitev korupcijskega režima, ki se je bil razpascel v Markovićevem resortu, angažiral najvišji faktor v državi.

Zelo porazno je vplival tudi izid procesa bivšega ministra Jankovića proti uredniku »Republike Ikoniku«. R. je je dr. Janković obtožila, da je postal na nepošten način mnogokratni milijonar, ki posušil današnje krasne palatice ter delujejo le kot provokacije. Opozicija pripravlja oster nastop in prihodnje seje narodne skupščine obetajo biti precej burne.

Rim, 5. februarja. e. Prometni minister knez Colonna di Cesaro je odstopil. Njegov naslednik je dosedanjši najvišji konzul za trgovinsko mornarico Costanzo Ciano. Colonna di Cesaro, ki pripada takojmenovani socialistični demokraciji (democrazia sociale), je odstopil, ker je ta stranka sicer filofašistska, pa je vendar sklenila samostojen in potem takem takoreč opozicionalen nastop pri bolodih volitvah. Ostavka je bila takoj prejetna.

Rim, 5. februarja. e. Prometni minister knez Colonna di Cesaro je odstopil. Njegov naslednik je dosedanjši najvišji konzul za trgovinsko mornarico Costanzo Ciano. Colonna di Cesaro, ki pripada takojmenovani socialistični demokraciji (democrazia sociale), je odstopil, ker je ta stranka sicer filofašistska, pa je vendar sklenila samostojen in potem takem takoreč opozicionalen nastop pri bolodih volitvah. Ostavka je bila takoj prejetna.

Danes je dnevnik Jutro!

Rumunsko-italijanska zveza?

NOVA ANTANTA POD VODSTVOM ITALIJE IN PROTEKTORATOM ANGLIJE?

London, 5. februarja. i. Po veste, ki so desetele iz rimskih diplomatskih krovih, se bo v kratkem sklenila italijansko-rumunska pogodba, ki bo imela značaj entante cordiale ter bo sledila italijansko-jugoslovanska pogodba.

London, 5. februarja. i. V tekajnih informiranih krogih se sprejema z zadodčenjem vest lista Manchester Guardian, da so odnosili med Francijo in Rumunijo v zadnjem času postali manj tesni, tako da bo mogla Rumunija dobiti prostorice za sklep antante z Italijo. Govor se, da bo opozila ta antanta med Italijo in Rumunijo že to spomladi, ker bodo kraljevski dvojici in ministrska predsednika oba držav obenem posetili London kot gostje angleškega kralja. Ali se bo

predstavil med Francijo in Jugoslovijo.

VLAĐARSKI OBISKI V LONDONU.

London, 5. februarja. s. Poleg italijanske kraljevske dvojice, ki bo v maju posetila angleško prestolico, prideta poleti v London tudi rumunska in jugoslovanska kraljevska dvojica.

Priprave za Wilsonov pogreb

ČAS IN KRAJ ŠE NISTA DOLOČENA. — NADALINJE ŽALNE MANIFESTACIJE.

New-York, 5. februarja, s. Truplo bivšega predsednika Wilsona so položili na mrtvaka oder v rotundni kapitolu v Washingtonu. Den pogreba še ni določen, vršili pa se bo načrte v Arlingtonu.

ZALNA SEJA CESKE VLADE.

Praga, 5. februarja, i. Tako, ko je došlo spela vest o smrti bivšega ameriškega predsednika Wilsona, se je sestala češkoslovaška vlada k izredni seji. Ministrski predsednik Švehla je imel govor, v katerem je pouderjal pomen Wilsona za češkoslovaški narod in za češkoslovaško revolucijo. Sto let, je izvajal ministrski predsednik Švehla, po tem, ko se je postavila Monroejeva doktrina, je Wilson formulisal višje načelo: Amerika človečanstvu, Amerika pravici. Predsednik Masaryk je poslal ameriškemu predsedniku Coolidgeu in vodovi Wilsona sočilno brzojavko.

ZALNA MANIFESTACIJA CESKEGA IN POLJSKEGA PARLAMENTA.

Seja Ravniharjevih odbornikov

MUČNO RAZPOLOŽENJE IN PRAZNE TOLAŽBE.

Ljubljana, 5. februarja.
Noces ob 8. je bila sklicana seja takozv. odbora zaupnikov Ravniharjeve grupe. Seja je bila sklicana v pisarno Iraja Ravniharja, ker se je iz zadnjega sestanka, ki se je vršil pri «Sestici», še isto noč vse izvedelo. Stevilno odbornikov, se je v teku zadnjih 8 dñi še bolj skrilo in danes se je zbralo le še 13 (!) gospodov, ki pa so prili tako pozno, da je mogel poslevo-deč podpredsednik Ravnihar (predsedniško mesto je, kakor znano, vankton) še ob 9.30 otvoriti zborovanje ob zelo deprimiranem razpoloženju članov odbora, ki so pustili drja. Ravnihar skoraj ves čas samega govoriti.

Začetek je bil prav mučen. Izpolnjen je bil z debato, kdo izmed na-vzočih informira o vseh sklepih NNS in vnočne časopisje ter zlasti «Jutro». Dr. Ravnihar je izrazil mišljenje, da se v odboru nahaja »izdajalec«, ter poudarjal, da so mu nekateri gospodje že odrekli sodelovanje, ker se za vsako njihovo besedo izvle.

Nato je dr. Ravnihar poudarjal, da mora NNS po sedaj že več kot enoletnem obstanku pristopiti končno organizaciji vsaj v Ljubljani, da na-sprotvni ne bodo imeli več razloga negirati, da ona sploh ne obstaja. Organizacija je važna tudi radi tega, da bo mogla NNS pri vrščih se pogajajočih za najožjo kooperacijo z NRS in

NSS še kaj veljati. Zato predлага, da naj predvsem prevzamejo nekateri najbolj sposobni gospodje organizacijo posameznih okrajov pod vodstvom ravnatelja mestnega pogrebnega zavoda g. Šaplje. V to svrhu je določil g. Skulja za dvorski okraj, g. Drola za Poljane, drja. Romana Ravniharja (organiziranega radikalca) za Mestni trg, za Šiško pa g. učitelja Petriča, Herbsta in Minkuša, ki je obljubil, da pripelje v stranko najmanj 50 pristaže.

Naznačeni gospodje so poverjeno Jmlnalu prevzeli, g. ravnatelj Šaplja pa se je branil, če da je sicer z dušo in sestvo vedno poleg in tudi z nasveti rad pomaga, toda sicer ga vežjo nekateri obzir na njegov delikaten položaj.

Zelo zanimivo je bilo vprašanje sredstev. Na tozadovno interpelacijo je dr. Ravnihar izjavil, da se bo treba obrniti na banke in trgovce. V ostalem je na-vzoči tolatal s pričakovanjo »čož zvezo med NNS in NRS, pod katerim plaščem se še vedno skriva fuzija njegove grupe z radikali. Pogojanja se vrše tajno. V tej ozzi zvez je spus NNS.

Tudi ta izvajanja gospoda Ravniharja niso mogla dvigniti razpoloženje in se je ob pol 10. uri že razšla. Poslevo-deč podpredsednik je še odbornike pozval, da naj prihodnjih pripeljejo po več »zaupnikov« seboj. Izgleda pa, da bo gospodov prihodnjih še manj...

da je bil tehnik. Vsekakor že dolgo vrsto ni izvrševal svojega meščanskega poklica, marveč se je baval izključno le s politiko. Napisal je vrsto političnih in gospodarsko-političnih del, ki sicer nima večje znanstvene vrednosti, pač pa kažejo, da se je nekdaj agitator dobro vživel v gospodarske organizatorne naloge in da same danes veljati za dobrega poznavalca ruskega naravnega gospodarstva.

Separatizem v Palaciji

Angleška, francoska in nemška javnost se zadnje mesece razburja nad novim problemom, ki je nastal s političnim nastopom separatizma v Palaciju (Rheinpfalz).

Separatizem v Palaciji, ki predstavlja doslej del Bavarske, se je pojavit z večjo silo v dobi, ko se je nahajala bavarska vlada v konfliktu z berlinsko in ko je bila podoba, da postane Bavarska glavni tabor in akcijsko izhodišče monarhistične reakcije v Nemčiji. Takrat se je pojavit med prvimi palatinatskimi separatisti tudi socialistični državni poslanec Hoffmann in gibanje je kmalu zavzel večje dimenzije. Po vzgledu separatistične akcije v sosednjem Porenju se je naposled proklamirala nova vlada za Palacijo, popolnoma neodvisna od Bavarske. Nekateri separatisti so hoteli ločitev od Bavarske in ustavovitev Palacije kot samostojne zvezne nemške države, včina pa je hotela popolno ločitev tudi od Nemčije same. Stara zakonita palacijska vlada je moral pobegniti izven dežele v Heidelberg, in v Speyerju se je konstituirala nova separatistična vlada.

Rykov je odločen ožji somišljenc Lениnov, velja za izvedence v stvareh strokovnih organizacij in je eden glavnih inicijatorjev NEP-a (Novaje Ekonomiškeje Politike), kateri so Sovjeti na njegov naštet in na Leninov ukaz uvedli. Izprva je obstajala namera, naj bi Lenin sledil stroškom, to je triumfiral. Razni razlogi, zlasti mednarodne politike so to misel ovrgli. Glavni protikandidat je bil Rykovu Kamenjev. V Rykovu vidijo Leninovali poverjenika in zvestega izvrševalca Leninovalga političnega testamenta. Ker je iznova izvoljen tudi ves star izvršilni odbor, se splošno smatra, da ostane doseganja politična smer Sovjetov neizpremenjena. Rusi sami označajo politični položaj z značilco: »Lenin je umrl, leninizem živi.« Na dnevnem rednu programu stopa kot predsednik gospodarskega sovjetja doseganji komisar za promet, notranje zadeve in policijo, prosli Džeržinski. Gospodarski program nove vlade je povzdriga poljedelstva in industrijske produkcije. Zlasti naj bi se v industriji izdelovali izdelki, ki jih porablja mass kmetijskega ljudstva. Tudi gospodarski program pomeni torej le nadaljevanje Leninovalga dela.

Po poklicu je bil Rykov do revolucije odvetniški kandidat. Nekateri tudi trde, pred par tedni pa so mladi neznanici nacionalisti v nekem hotelu nenašoma napadli skupino vodilnih separatistov ter predsednika in več uglednih članov kratkomalo postreljali ter utekli. Ta politični umor je učinkoval močno tudi na francosko in angleško javnost. Generalni angleški konzul v Monakovem Clive je po nalogu angleške vlade in v sporazu s Francijo preiskal politično stanje in podal nato referat v Londonu. Rezultat te raziskave se je objavil in v sledilec navajamo poglavitev Cliveove ugotovitve.

Clive pravi, da je masa prebivalstva v Palaciji po ogromni večini nasprotna takojimenovani avtonomni, to je separatistični vladi. Ta vlada se drži le vselej francoske pripomoči. Od separatistov je 75 odst. po svoji proveniencri doma iz-

ven Palatinata; med njimi je mnogo zlikovskih tipov, avanturistov, zlasti v upravnih zadevah večina povsem neizkušena.

Kar pa se tiče separatističnega gibanja samega, pa pravi Clive, da je duhovščina, katoliška kot protestantska, delavstvo in večina prebivalstva po velikih mestih zoper ločitev od Bavarske. Velik del prebivalstva pa je indiferent kar se tiče ločitev od Bavarske, toda nasprotuje popolni ločitvi od Nemčije.

Vendar pa obstaja v gotovih slojih osobito med kmeti in delavci-socijalisti, z strahu pred berlinskim militarizmom, razpoloženje za Porenško državo, ki bi obsegala tudi Palacijo, neodvisna od Rajha. Pri kmetih in delavcih vlada namreč silen odporn proti vojni in želja po miru — za vsako ceno. Kmetje so povsem indiferenti, njim je vseeno, katera vlada ali država zmaga, oni hočejo le, da že enkrat pridejo v mireno položaj in se posvetijo svojemu delu.

Taka je v glavnem presoja položaja po Cliveju, ki je preiskaval stvari — le pet dni. Ker je znano separatistično stališče angleške vlade, je mogoče, da je poročilo nekoliko pristransko pobaranje. Pogojanja se vrše tajno. V tej ozzi zvez je spus NNS.

Tudi ta izvajanja gospoda Ravniharja niso mogla dvigniti razpoloženje in se je ob pol 10. uri že razšla. Poslevo-deč podpredsednik je še odbornike pozval, da naj prihodnjih pripeljejo po več »zaupnikov« seboj. Izgleda pa, da bo gospodov prihodnjih še manj...

ven Palatinata; med njimi je mnogo zlikovskih tipov, avanturistov, zlasti v upravnih zadevah večina povsem neizkušena.

Kar pa se tiče separatističnega gibanja samega, pa pravi Clive, da je duhovščina, katoliška kot protestantska, delavstvo in večina prebivalstva po velikih mestih zoper ločitev od Bavarske. Velik del prebivalstva pa je indiferent kar se tiče ločitev od Bavarske, toda nasprotuje popolni ločitvi od Nemčije.

Vendar pa obstaja v gotovih slojih osobito med kmeti in delavci-socijalisti, z strahu pred berlinskim militarizmom, razpoloženje za Porenško državo, ki bi obsegala tudi Palacijo, neodvisna od Rajha. Pri kmetih in delavcih vlada namreč silen odporn proti vojni in želja po miru — za vsako ceno. Kmetje so povsem indiferenti, njim je vseeno, katera vlada ali država zmaga, oni hočejo le, da že enkrat pridejo v mireno položaj in se posvetijo svojemu delu.

Taka je v glavnem presoja položaja po Cliveju, ki je preiskaval stvari — le pet dni. Ker je znano separatistično stališče angleške vlade, je mogoče, da je poročilo nekoliko pristransko pobaranje. Pogojanja se vrše tajno. V tej ozzi zvez je spus NNS.

Tudi ta izvajanja gospoda Ravniharja niso mogla dvigniti razpoloženje in se je ob pol 10. uri že razšla. Poslevo-deč podpredsednik je še odbornike pozval, da naj prihodnjih pripeljejo po več »zaupnikov« seboj. Izgleda pa, da bo gospodov prihodnjih še manj...

da je bil tehnik. Vsekakor že dolgo vrsto ni izvrševal svojega meščanskega poklica, marveč se je baval izključno le s politiko. Napisal je vrsto političnih in gospodarsko-političnih del, ki sicer nima večje znanstvene vrednosti, pač pa kažejo, da se je nekdaj agitator dobro vživel v gospodarske organizatorne naloge in da same danes veljati za dobrega poznavalca ruskega naravnega gospodarstva.

da je bil tehnik. Vsekakor že dolgo vrsto ni izvrševal svojega meščanskega poklica, marveč se je baval izključno le s politiko. Napisal je vrsto političnih in gospodarsko-političnih del, ki sicer nima večje znanstvene vrednosti, pač pa kažejo, da se je nekdaj agitator dobro vživel v gospodarske organizatorne naloge in da same danes veljati za dobrega poznavalca ruskega naravnega gospodarstva.

da je bil tehnik. Vsekakor že dolgo vrsto ni izvrševal svojega meščanskega poklica, marveč se je baval izključno le s politiko. Napisal je vrsto političnih in gospodarsko-političnih del, ki sicer nima večje znanstvene vrednosti, pač pa kažejo, da se je nekdaj agitator dobro vživel v gospodarske organizatorne naloge in da same danes veljati za dobrega poznavalca ruskega naravnega gospodarstva.

da je bil tehnik. Vsekakor že dolgo vrsto ni izvrševal svojega meščanskega poklica, marveč se je baval izključno le s politiko. Napisal je vrsto političnih in gospodarsko-političnih del, ki sicer nima večje znanstvene vrednosti, pač pa kažejo, da se je nekdaj agitator dobro vživel v gospodarske organizatorne naloge in da same danes veljati za dobrega poznavalca ruskega naravnega gospodarstva.

da je bil tehnik. Vsekakor že dolgo vrsto ni izvrševal svojega meščanskega poklica, marveč se je baval izključno le s politiko. Napisal je vrsto političnih in gospodarsko-političnih del, ki sicer nima večje znanstvene vrednosti, pač pa kažejo, da se je nekdaj agitator dobro vživel v gospodarske organizatorne naloge in da same danes veljati za dobrega poznavalca ruskega naravnega gospodarstva.

da je bil tehnik. Vsekakor že dolgo vrsto ni izvrševal svojega meščanskega poklica, marveč se je baval izključno le s politiko. Napisal je vrsto političnih in gospodarsko-političnih del, ki sicer nima večje znanstvene vrednosti, pač pa kažejo, da se je nekdaj agitator dobro vživel v gospodarske organizatorne naloge in da same danes veljati za dobrega poznavalca ruskega naravnega gospodarstva.

da je bil tehnik. Vsekakor že dolgo vrsto ni izvrševal svojega meščanskega poklica, marveč se je baval izključno le s politiko. Napisal je vrsto političnih in gospodarsko-političnih del, ki sicer nima večje znanstvene vrednosti, pač pa kažejo, da se je nekdaj agitator dobro vživel v gospodarske organizatorne naloge in da same danes veljati za dobrega poznavalca ruskega naravnega gospodarstva.

da je bil tehnik. Vsekakor že dolgo vrsto ni izvrševal svojega meščanskega poklica, marveč se je baval izključno le s politiko. Napisal je vrsto političnih in gospodarsko-političnih del, ki sicer nima večje znanstvene vrednosti, pač pa kažejo, da se je nekdaj agitator dobro vživel v gospodarske organizatorne naloge in da same danes veljati za dobrega poznavalca ruskega naravnega gospodarstva.

da je bil tehnik. Vsekakor že dolgo vrsto ni izvrševal svojega meščanskega poklica, marveč se je baval izključno le s politiko. Napisal je vrsto političnih in gospodarsko-političnih del, ki sicer nima večje znanstvene vrednosti, pač pa kažejo, da se je nekdaj agitator dobro vživel v gospodarske organizatorne naloge in da same danes veljati za dobrega poznavalca ruskega naravnega gospodarstva.

da je bil tehnik. Vsekakor že dolgo vrsto ni izvrševal svojega meščanskega poklica, marveč se je baval izključno le s politiko. Napisal je vrsto političnih in gospodarsko-političnih del, ki sicer nima večje znanstvene vrednosti, pač pa kažejo, da se je nekdaj agitator dobro vživel v gospodarske organizatorne naloge in da same danes veljati za dobrega poznavalca ruskega naravnega gospodarstva.

da je bil tehnik. Vsekakor že dolgo vrsto ni izvrševal svojega meščanskega poklica, marveč se je baval izključno le s politiko. Napisal je vrsto političnih in gospodarsko-političnih del, ki sicer nima večje znanstvene vrednosti, pač pa kažejo, da se je nekdaj agitator dobro vživel v gospodarske organizatorne naloge in da same danes veljati za dobrega poznavalca ruskega naravnega gospodarstva.

da je bil tehnik. Vsekakor že dolgo vrsto ni izvrševal svojega meščanskega poklica, marveč se je baval izključno le s politiko. Napisal je vrsto političnih in gospodarsko-političnih del, ki sicer nima večje znanstvene vrednosti, pač pa kažejo, da se je nekdaj agitator dobro vživel v gospodarske organizatorne naloge in da same danes veljati za dobrega poznavalca ruskega naravnega gospodarstva.

da je bil tehnik. Vsekakor že dolgo vrsto ni izvrševal svojega meščanskega poklica, marveč se je baval izključno le s politiko. Napisal je vrsto političnih in gospodarsko-političnih del, ki sicer nima večje znanstvene vrednosti, pač pa kažejo, da se je nekdaj agitator dobro vživel v gospodarske organizatorne naloge in da same danes veljati za dobrega poznavalca ruskega naravnega gospodarstva.

da je bil tehnik. Vsekakor že dolgo vrsto ni izvrševal svojega meščanskega poklica, marveč se je baval izključno le s politiko. Napisal je vrsto političnih in gospodarsko-političnih del, ki sicer nima večje znanstvene vrednosti, pač pa kažejo, da se je nekdaj agitator dobro vživel v gospodarske organizatorne naloge in da same danes veljati za dobrega poznavalca ruskega naravnega gospodarstva.

da je bil tehnik. Vsekakor že dolgo vrsto ni izvrševal svojega meščanskega poklica, marveč se je baval izključno le s politiko. Napisal je vrsto političnih in gospodarsko-političnih del, ki sicer nima večje znanstvene vrednosti, pač pa kažejo, da se je nekdaj agitator dobro vživel v gospodarske organizatorne naloge in da same danes veljati za dobrega poznavalca ruskega naravnega gospodarstva.

da je bil tehnik. Vsekakor že dolgo vrsto ni izvrševal svojega meščanskega poklica, marveč se je baval izključno le s politiko. Napisal je vrsto političnih in gospodarsko-političnih del, ki sicer nima večje znanstvene vrednosti, pač pa kažejo, da se je nekdaj agitator dobro vživel v gospodarske organizatorne naloge in da same danes veljati za dobrega poznavalca ruskega naravnega gospodarstva.

da je bil tehnik. Vsekakor že dolgo vrsto ni izvrševal svojega meščanskega poklica, marveč se je baval izključno le s politiko. Napisal je vrsto političnih in gospodarsko-političnih del, ki sicer nima večje znanstvene vrednosti, pač pa kažejo, da se je nekdaj agitator dobro vživel v gospodarske organizatorne naloge in da same danes veljati za dobrega poznavalca ruskega naravnega gospodarstva.

da je bil tehnik. Vsekakor že dolgo vrsto ni izvrševal svojega meščanskega poklica, marveč se je baval izključno le s politiko. Napisal je vrsto političnih in gospodarsko-političnih del, ki sicer nima večje znanstvene vrednosti, pač pa kažejo, da se je nekdaj agitator dobro vživel v gospodarske organizatorne naloge in da same danes veljati za dobrega poznavalca ruskega naravnega gospodarstva.

da je bil tehnik. Vsekakor že dolgo vrsto ni izvrševal svojega meščanskega poklica, marveč se je baval izključno le s politiko. Napisal je vrsto političnih in gospodarsko-političnih del, ki sicer nima večje znanstvene vrednosti, pač pa kažejo, da se je nekdaj agitator dobro vživel v gospodarske organizatorne naloge in da same danes veljati za dobrega poznavalca ruskega naravnega gospodarstva.

da je bil tehnik. Vsekakor že dolgo vrsto ni izvrševal svojega meščanskega poklica, marveč se je baval izključno le s politiko. Napisal je vrsto političnih in gospodarsko-političnih del, ki sicer nima večje znanstvene vrednosti, pač pa kažejo, da se je nekd

Naši kraji in ljudje

Strossmayerjeva proslava v Zagrebu

Zagreb, 4. februarj.

Danes dopoldne ob 10. je bilo na zagrebški univerzi živo življenje. Ves vestibul je bil že poln dijaštva, a se so prihajale cele vrste. Dijaki so se zbrali, da odidejo na Strossmayerjevo proslavo, ki jo je danes, na rojstni dan velikega nacionalnega dobrotnika, pripeljalo vsečilišče v veliki čitalnici vsečiliščne biblioteke.

Kras posloplj je zagrebška vsečiliščna biblioteka. Stoji kakega pol kilometra od vsečilišča samega na Mažuraničevem trgu. Skozi sijajen, lukširjozen vestibul vstopil v veliko dijasko čitalnico. Danes je nekaj dolgih miz odstranjentih, da se dobri prostor na odlično publiko, ki prihaja na svetost.

Enajsta ura je Generalske uniforme, škofovski čepice. Novo očlukovani profesori z ordeni; gradonačelnik Heinzel; poljski konzul. Okoli sedežev pa globok in dolg venec dijaštva. Na tribuno stopajo uradniki reprezentanti; rektor zagrebškega vsečilišča Cimerman, beografski rektor Gavrilović, ljubljanski rektor Kildrič.

Otvori svečanost rektor Cimerman; govor o hrvatskem narodu. Za njim govor Gavrilović o celem našem narodu od Triglava do Vardara, napisala delo Strossmayerjevo, ki je mernilo na to, da zberemo svoje raztresene ude, in pondarja, da v tem smislu delujejo sedaj vse naše univerze. Burno poslanje je bilo odgovor na njegove besede. Ljubljanski rektor Kildrič izvaja, da je Strossmayer razumel težki položaj slovenskih znanstvenikov, ki so morali delati z tujo znamenost, in izraža potrebo enega jugoslovenskega univerzitetnega čina. (Ploskanje.) Slavnostni govornik dekan filozofske fakultete Manojlović je s Strossmayerjevo proslavo zvezal vroslavo glavnega njegovega sotrudnika pokojnega Račeka, od čigar smrti poteka 80 let in ki je bil v saboru referent o vsečilišču v Zagrebu. V smislu Strossmayerja, ki ni ragločeval Zagreba od Beograda, govor Manojlović o »našem narodu, spredajno hrvatskem«, o srbskem delu našega naroda in o »čudnih Slovencih«. V imenu dijaštva je govoril predsednik Akad. podpornega društva Jovan Mičković (obenem predsednik demokratskega društva »Jugoslavije«); njegov govor, poln plemenitih besed iz govorov Strossmayerja samega, je imel respolnoma in izrazito jugoslovenski značaj, zato je pa izval viharno poslanje. Govoril je še dajan Ivančić ter pokoval univerzitetsko zastavo, ki so pod njo dijaki I. 1848. Ali v boju proti Madžarom in 1895. demonstrirali proti Khneni in Francu Jožefu, ki je zato Khnen ukazal sežgati, a jo je hanskni svetnik Smrekar (razun dela druge) rešil in skril v svojem stanovanju. Njegova vlova je bila 1. 1918. izvolila Narodnemu Voču.

Govorila sta še prezident Akademije Janeček in zastopnica ženstva Zlatko Lopatič - Kovačevič, naglašajoč, da nam je treba delati po besedah Strossmayerjevih: »Veličanstvo, moja vest je čista.«

Zadoneli so zvoki »Iz bratskog zadržanja« in trokitna himna: »Lepa naša, Naprej!« in »Aleksandra Bože hram!« ...

Vsa slavnost je izvenela v močne jugoslovenske akorde.

Lets se je proslavil rojstni dan Strossmayerjev svečanje, ker je letos

obenem 50letnica ustanovitve zagrebškega vsečilišča.

Aleksa Šantić

V soboto, 2. t. m. umrl srbski pesnik Aleksa Šantić spada po Skerličevi opredilevi srbske književnosti med realiste, to je med predhodnike književnih struj, katere je Skerlić navedel pod sodobno srbsko literaturo.

Pod tem zaglavjem vidimo Šantića uvrščenega med srbske pisce Matavuljevega, Sremčevega, Corovičevega, Ilidževega kova. Ob strani mu stoji Milet Jakšić, Branislav Nušić, Milorad Petrović. Vendar je Šantić imenovane svoje tovarisce z malimi izjemami preživel, s svojim pesniškim delom pa segel v dobo, ko so zavladali Jovan Dučić, Mina Rakić, Sima

Pandurović in drugi. Njegove pesmi so izšle za širok krog srbske književne publice v založbi Srbske Književne Zadruge v istih letih kakor Dučićeva zbirka, v istih letih, ko je Cvijanović v Beogradu založil Milana Rakića.

Pesmi je Šantić začel pisati zelo zgodaj. Prvi stih so se rodili pod vplivom Zmaja Jovana Jovanovića (Cike Jove). Po njem je pesnik podedoval nagajenje do rodoljubnih motivov, katere je obdeloval do smrti. Ko se je razmahnil, je prišel pod vpliv Vojsislava Ilića, izredno impulzivnega pesnika, reformatorja srbske literike pred nastopom moderne. Polagoma je dozoret in postal z leti samosvoj. Vojsislav Ilić in Jovan Jovanović pa sta ostala v njem, čeprav indirektno; iz prvega se je izčimilo Šantićovo nagnjenje k melanholiji, tudi drugega ljubezen do doma in roda. V teh dveh idejnih krogih se je Šantić izživil do konca.

Za časa balkanskih voja leta 1912. in 1913. je dobil pesnik nove impulze od dogodkov na bojišču. Osvežil je svojo pesem z novim zanosom in je postal vrhovni nacionalni pesnik srbskega naroda, seveda neodrešenega, ki je pisal svoje pesmi tako, da jim stroga literarna kritika ni mogla odreči prave veljavce. Na daljavo se da v rodoljubnih motivih primerjati z našim Gregorčičem.

Zbirke je Šantić izdal v letih: 1891., 1893., 1901., 1908. Izdanje Srbske Književne zadruge datira iz leta 1911. To je gotovo najboljša kolekcija Šantića. Sledila je knjiga stihov v latinici po osvoboje-

nju včlanjenih društev, o njihovih pridelkah, knjižnicah, predavašjih, društvenih domovih se objavi za leto 1923. pozneje, ko podajo še zaostala društva svoja poročila.

Iz blagajniškega poročila, ki ga je po-

dal istotako prof. Pavlič, posnemamo, da je imela Zveza v proteklem letu 40.120

Din dohodkov in 37.884.29 Din izdatkov.

Posebno zahvalo izeka g. dr. Žerjavu,

ki je preskrbel društvo 15.000 Din pod-

pora.

Imenom preglednikov je poročal prof.

dr. Lah ter predlagal celokupnemu od-

boru absolutorij, predvsem pa posebno

zahvalo prof. Pavliču za njegovo nes-

čljivo pozitivno delovanje.

Sledijo so volitve novega odbora in

so bili izvoljeni: za predsednika ravnatelj Jug. za tajnik prof. Pavlič; v od-

bor za prof. Breznik, g. Binter, g. Sila,

g. Boršnik, zastopnik naprednega dija-

stva in ustreljstva.

Za revizorje so bili izvoljeni dr. Pe-

stotnik, dr. Lah (obenem urednik »Odra«)

in prof. Jeran.

Med zborovanjem sta prispevali k zbo-

rovjanju tudi dr. Gregor Žerjav in dr. Li-

pold iz Maribora, ki sta bila od navzočih

prisreno pozdravljenia.

Po volitvah so se pri slučajnostih raz-

motrivala razna aktualna vprašanja. Pri

slučajnostih je prof. Breznik poudarjal

važnost ustanavljanja javnih knjižnic,

kar naj bi Zveza v največji meri gojila.

Skrbla pa tudi zato, da se obstoječe

knjižnice spolnjujejo ter objavljajo po-

ročila o njihovem delovanju. Iz tozadne-

nih njegovih resolucij poudarjam zla-

sto, ki zahteva, naj sporota Zveza

vsem svojim članicam seznam novo iz-

lilih knjig, ter ono po ustanovitvi centralne knjižnice v Ljubljani.

G. Binter je poudarjal važnost gleda-

liških predstav ter stavil resolucijo da se priedijo poučni tečaji za podeželske režiserje. V nadaljnji debati so se go-

vorili prof. dr. Lah ter razni delegati, kot iz Krakega, Višnje gore, Žirov itd.

Po dnevнем zborovanju je bil občni

zbor zaključen.

Občni zbor Zveze kulturnih društev

Povojna doba je bila širjenju ljudske prosvete zelo nenaklonjena. Društva, ki med vojno niso mogla delovati ali so vsled pomanjkanja aktivnih članov zapala, so se po vojni le polegoma prebujala in zanimanja za kulturno delovanje med širokimi sloji ni bilo ne med inteligenco in ne med ljudstvom samim. Sele preteklo leto se je začelo obračati na bolje, dasi tudi sedaj še ni bilo obnovljeno vse, kar je popreje prenehalo. Med one činitelje, ki so se na tem polju najbolj trudili, moramo predvsem prizetati Zvezo kulturnih društev, ki je imela v nedeljo svoj redni občni zbor.

Občni zbor je otvoril predsednik ravnatelj Anton Jug, ki je v pordravnem govoru na kratko orisal cilje in namene Zveze ter zlasti poudarjal nujno potrebo najintenzivnejšega kulturnega delovanja inteligence med širokimi sloji naroda.

O delovanju Zveze v proteklem letu je poročal ojen tajnik prof. R. Pavlič. Iz podrobrega in tako skrbno sestavljenega poročila posnemamo, da je imela Zveza 290 članov, od teh 131 ustanovnih in 84 rednih. Od teh je v smislu Zveze intenzivno delovalo in z Zvezo stalno v okviru dozoret in postal z leti samosvoj. Vojsislav Ilić in Jovan Jovanović pa sta ostala v njem, čeprav indirektno; iz prvega se je izčimilo Šantićovo nagnjenje k melanholiji, tudi drugega ljubezen do doma in roda. V teh dveh idejnih krogih se je Šantić izživil do konca.

Svojim članicam je pomagala Zveza s predavanji, z izposajevanjem igret, s snovanjem in spopolnjevanjem ljudskih knjižnic in z raznimi nasveti in posredovanji.

Zveza sama je priredila 35 predavanj, izposodila 541 iger ter ustanovila, oziroma izpopolnila 18 javnih ljudskih knjižnic. — Zveza izdaja za ljudske knjižnice leposlovno zbirko »Prosveti in zabava«, v kateri so izšli dosedaj 4 zvezki, 7 se jih pa tiskajo, oziroma pripravljajo. — Iztokajo izdaju Zveza zbirko dramatičnih spisov »Oders«. Dosedaj je izšlo v tisku 6 zvezkov, v tisku, oziroma v pripravi 7ih je 5. Poleg tega steje društveni arhiv Ž 66 iger v prepisu. Poročilo o delovanju

Zgodi se je na nedeljo po Blaževem žegnu. Tipičen penzionistovski parček je starš, boljši časov seveda. Pa to bl. Človek samo menil, če jih pogleda in se spomini na srečne stare čase. Sedaj pa dobivata iste »soldke«, kakor vsi drugi upokojenci in predvsem blizu jima gotovo silno slabko, ako ne bi ona med vojno začutila v sebi trgovske žilice. Pričela je nameč kupovati na drobno in debelo, in si spravila skupaj lepo premoženje. Sedaj sta spravljena oba skupaj v hiši in predmeti, ki je bila zastopana v občinsku odbravi celih 20 let, ni bil postavljen noben kandidat na klerikalni listi. Pričel je nekaj minut pred 5. uro na volišče. Ko je dobil kroglico in prizel k vratu, da se volišča začele in je že med prvimi pričel, da odda svoj glas in pomaga zrušiti klerikalno vlado v Hoteleršici. — Eden najbolj gorečih klerikalnih voditeljev je bil silno razčlanjen, da iz njegove hiše, ki je bila zastopana v občinskem odbravi celih 20 let, ni bil postavljen noben kandidat na klerikalni listi. Pričel je nekaj minut pred 5. uro na volišče. Ko je dobil kroglico in prizel k vratu, da se volišča začele in je že med prvimi pričel, da odda svoj glas in pomaga zrušiti klerikalno vlado v Hoteleršici. — Eden najbolj gorečih klerikalnih voditeljev je bil silno razčlanjen, da iz njegove hiše, ki je bila zastopana v občinskem odbravi celih 20 let, ni bil postavljen noben kandidat na klerikalni listi. Pričel je nekaj minut pred 5. uro na volišče. Ko je dobil kroglico in prizel k vratu, da se volišča začele in je že med prvimi pričel, da odda svoj glas in pomaga zrušiti klerikalno vlado v Hoteleršici. — Eden najbolj gorečih klerikalnih voditeljev je bil silno razčlanjen, da iz njegove hiše, ki je bila zastopana v občinskem odbravi celih 20 let, ni bil postavljen noben kandidat na klerikalni listi. Pričel je nekaj minut pred 5. uro na volišče. Ko je dobil kroglico in prizel k vratu, da se volišča začele in je že med prvimi pričel, da odda svoj glas in pomaga zrušiti klerikalno vlado v Hoteleršici. — Eden najbolj gorečih klerikalnih voditeljev je bil silno razčlanjen, da iz njegove hiše, ki je bila zastopana v občinskem odbravi celih 20 let, ni bil postavljen noben kandidat na klerikalni listi. Pričel je nekaj minut pred 5. uro na volišče. Ko je dobil kroglico in prizel k vratu, da se volišča začele in je že med prvimi pričel, da odda svoj glas in pomaga zrušiti klerikalno vlado v Hoteleršici. — Eden najbolj gorečih klerikalnih voditeljev je bil silno razčlanjen, da iz njegove hiše, ki je bila zastopana v občinskem odbravi celih 20 let, ni bil postavljen noben kandidat na klerikalni listi. Pričel je nekaj minut pred 5. uro na volišče. Ko je dobil kroglico in prizel k vratu, da se volišča začele in je že med prvimi pričel, da odda svoj glas in pomaga zrušiti klerikalno vlado v Hoteleršici. — Eden najbolj gorečih klerikalnih voditeljev je bil silno razčlanjen, da iz njegove hiše, ki je bila zastopana v občinskem odbravi celih 20 let, ni bil postavljen noben kandidat na klerikalni listi. Pričel je nekaj minut pred 5. uro na volišče. Ko je dobil kroglico in prizel k vratu, da se volišča začele in je že med prvimi pričel, da odda svoj glas in pomaga zrušiti klerikalno vlado v Hoteleršici. — Eden najbolj gorečih klerikalnih voditeljev je bil silno razčlanjen, da iz njegove hiše, ki je bila zastopana v občinskem odbravi celih 20 let, ni bil postavljen noben kandidat na klerikalni listi. Pričel je nekaj minut pred 5. uro na volišče. Ko je dobil kroglico in prizel k vratu, da se volišča začele in je že med prvimi pričel, da odda svoj glas in pomaga zrušiti klerikalno vlado v Hoteleršici. — Eden najbolj gorečih klerikalnih voditeljev je bil silno razčlanjen, da iz njegove hiše, ki je bila zastopana v občinskem odbravi celih 20 let, ni bil postavljen noben kandidat na klerikalni listi. Pričel je nekaj minut pred 5. uro na volišče. Ko je dobil kroglico in prizel k vratu, da se volišča začele in je že med prvimi pričel, da odda svoj glas in pomaga zrušiti klerikalno vlado v Hoteleršici. — Eden najbolj gorečih klerikalnih voditeljev je bil silno razčlanjen, da iz njegove hiše, ki je bila zastopana v občinskem odbravi celih 20 let, ni bil postavljen noben kandidat na klerikalni listi. Pričel je nekaj minut pred 5. uro na volišče. Ko je dobil kroglico in prizel k vratu, da se volišča začele in je že med prvimi pričel, da odda svoj glas in pomaga zrušiti klerikalno vlado v Hoteleršici. — Eden najbolj gorečih klerikalnih voditeljev je bil silno razčlanjen, da iz njegove hiše, ki je bila zastopana v občinskem odbravi celih 20 let, ni bil postavljen noben kandidat na klerikalni listi. Pričel je nekaj minut pred 5. uro na volišče. Ko je dobil kroglico in prizel k vratu, da se volišča začele in je že med prvimi pričel, da odda svoj glas in pomaga zrušiti klerikalno vl

Iz življenja in sveta

Pomnožitev odporne sile

Profesor Joffe, član petrograjske akademije znanosti, je prišel do nenačadne in važne iznajdbe, s katero se pomnožuje vztrajnost stavbnega građiva vseh vrst.

Davno je že dognano, da bi snovi, katere uporabljamo za stavbne namešte morale imeti več odporne sile, kar jo imajo v resnicu. Stevilni polzusi imenovanega profesora in njegovih sotrudnikov so podigli to domnevno in prepričanje. Z iznajdbo profesorja so se odnori novi vidiki za celokupno tehniko. Profesor Joffe je dognal s pomočjo Röntgenovih žarkov, da povzročajo propadanje snovi razpolikline v kristalih, iz katerih obstoji gradbeni material. Razpadanje se vrši poletoma in je dostopno samo očesu zunanvenika. Najoprej razpoka material v zunanjih plasteh, temu sledi propadanje notranjih delov. Moderna tehnika lahko prepreči nastajanje zunanjih razpoklin s tem, da razpusti snov ali jo ogreje do gotove mere. Praksa je pokazala, da se gradbeni materijal pod gotovimi pogoji izpremeni v tekoče stanje, ne da bi pozneje začel razpadati. Razpadanje gradbenega materiala se prične navadno šele pod pritiskom moči, katere prekaže odprorno moč materiala večkratno. Kamenec sol n. pr. razpade vsled nastalih razpoklin v normalnem stanju pod tezo poi kilograma in kvadratni milimeter prostora. Strokovno skupino pripravljeno sol na novi metoli je lahko vzdrlj 150 kilogramov, t. j. trikrat večjo težo, samo če preprečimo razpoklin.

Profesor Joffe lahko zvika odprorno moč snovi za sto in stokrat. Po receptu profesorja postane sol trka in odpornejša od jekla v sedanji obliki. Preizkušanje z vsemi kovinami je niso končane. Če pa se obnesejo srečno, doživi tehniku nedvomno napredek. Drage snovi se bodo lahko nadomešale z manji vrednosti, vsled česar postane industrijska tehnika mnogo enostavnejša. Skratka, tehniki se odpirajo novi vidiki, od katerih bo imelo sloveštvo neznansko korist.

Osleplost — posledica hipnoze

Berlinska policija se bavi z zagotovljanim kriminalnim slučajem. Filolog dr. B., doma iz Stettina na Nemškem, je obtožen zločinstva, da je nekemu mlademu mlačenju, sinu admirala R. iz Berlina v hipnotičnem stanju sugetiral izgubo vida. Mladil mož se je imel za oslepelico ter se je obnašal tako, kakor da nič ne vidi. Hipnotizator je izrazil to prilagost v svoje sestrene namene. Izrabljal je mlačenca, kateremu je izvabiljal denar za svoje sluge.

Zgodovina tega velezanimivega slučaja je sledenča: admiralov sin R. je poznal filologa dr. R. v nekem majhnu gnezdu ter se z njim sprijateljil. Kmalu je zadobil nad njim toliko moč, da je mlačenil pod njegovim vplivom zadevili hveti labkomiselno življenje. Vrzel se je na vsakovrstne prepovedane sprekulacije. Ko je bil mera pustolovčica polna, je admiralov sin nenašel — oslepel. Starši so se tega hudo prestrašili. Peljali so sina k specijalistu za očesne bolezni. Zdravnik je ugotovil, da so očesne punčice zaupane mu pacientu popolnoma normalne in nepoškodovane. Ugotovil je tudi, da osleplost ni posledica nobene hzicne izprenembe in da izguba vida najbrže temelji na kakri živčni motnji. Starši so nato konzultirali zdravnika za živčne bolezni. Ta je skušal pacienta zdraviti potom avtosugestijo, toda ni uspel.

To tega časa admiral in njegova žena nista nič vedela o vezzi svojega sina s filologom. Sedaj pa je filolog sam prišel v bližo obiskat bolnika, češ, da hoče na podlagi svojih hipnotičnih izkuštev poskusiti, če sinu lahko povrne vid. Mož je začel mlačenja zdraviti, toda na ta način, da mu je prigovarjal, naj bi vplival na starše, da mu nročajo dragoceno zbirko umetnin, v katero se je zagledal. «Zdravljenje» je trajalo celici dva meseca. Vsa ta čas je filolog — hipnotizer pritiskal na mlačenega moža, da bi mu pomagal dosegči začeljeni namen.

Slučaj pa je hotel, da je mlačenec po čudnem naključju zopet izpregledal. Sin nekoga pastorja, ki se tudi bavil s hipnotiziranjem, je viden oslepelega mlačenja v cerkvi in je takoj spoznal, da je oslerčlost hipnotičnega izvora. Začel se je baviti z njim in je po par hipnotičnih poizkušnih oslepelega R. ozdravil. Sedaj mlači mož zopet vidi. Roditelji pa so slučaj prijavili policiji, ki se je takoj spravila na pojasnjevanje te zaščitenjene zadeve.

Kar se tiče oslepelosti na hipnotični podlagi, je to povsem razumljivo. Medicinom se znani primeri. Nsto psihične oslepelosti. Oko kot je sičer popolnoma zdravo in tudi možgani niso poškodovani. Oslepelost je samo posledica podzavedenje predstave. Hipnotična oslepelost se da vzpreordini s hysterično mintavostjo ali nagnostjo. Iizza vojne je znano neštivilno takih slučajev. Stanje je ozdravljivo, in sicer se doseže ozdravljene deloma potom avtosugestije, deloma potom drugih zdravniških spremnosti, ki pa se v prvi vrsti naslanjajo, poslužujejo psihičnih vplivov.

Berlinsko časopisje se radi te zadeve izreka proti hipnotičnim produkcijsim od strani brezvestnih špekulantov in zahteva, da se uporabljanje hipnoze dovoli samo preizkušenim strokovnjakom. Samo na ta način so je mogoče izogniti slučaju zlorabe, ki se tako številno množe v zadnjem času.

× Silen vihar je divjal zopet v nedeljo in pondeljak na Dunaju. Oba dneva je tudi snežilo in deloma deževalo. Vihar je povzročil celo vrsto nesreč, zelo poškodoval več hiš in ranil 8 oseb, med njimi dve precej nevarno.

× Indijanci in gorčica. Na dan neodvisnosti prijeva predstavnik Zedinjenih držav vsako leto banket, kateremu so povabljeni vselej trije Indijanci. Skrbno opazujejo, kako se pri jedi vedejo belokoci, in jih potem posnemajo, ker so prepričani, da se tako prav vedejo. Za služabnikom, ki podaja roastbeef, gre drugi, ki nosi na srebrnem podstavku majhno posodico, iz katere si jemlje vsak gost samo majčeno porcijo. To bo go-

tovo nekaj izbornega! Prvi Indijanci je izrabljal trenutek, ko ni oči gledal, sicer iz posodice polno žlico in brž v usta z njo! Tako so se mu oči zalle s solzami, kajti to je bila angleška gorčica. Drugi Indijanci ga vprašata: «Zakaj jokaš, brat?» Indijanci pa so prekanjeni, zato odgovor priči: «Zato, ker je danes bes obletnica, kar sta moji oči in brat utonila v Niagara. Med tem si je drugi Indijanci tudi že nabral polna usta gorčice. Tudi njemu so se ušle solze po lopatu. Izposodil je tudi njega prvi Indijanc: «Brat, zakaj jokaš?» — «Zato, ker je danes obletnica, kar sta tvoji oči in brat utonila v Niagara, a ti ne z njima, lopatu.»

× Cirkus Barnum pogorel. Iz New Yorka poročajo, da je v nedeljo, 3. t. m. v Bridgeportu v državi Connecticut začelo goreti zimsko taborišče slovitega svetovnega cirkusa Barnum. Na gašenje ni misliti, ker so vse stavbe lesene, zato

so prepustili cirkus njegovi usodi. Pač pa so obkolili pogorišče krog in krog z vojaštvom, ker se boje, da bi vdrie v место razne zverine, ki so bile v taborišču in ki se utegnejo rešiti z ognja. Cirkus Barnum je znan tudi pri nas, ker je svočas, ko je bil na turneji po Evropi, nastopal z enim oddelkom tudi v Ljubljani.

× Kmalu jo je popljal dunajski bankir Peleks Wasserberger, ki je odpril svoj bančni lokal na Dunaju pred šestimi tedni, nato poleg drugi mesec razkošno živel, delal dolgočas ter si, ko je neki interesent proti njemu vložil ovadbo, na podlagi katere bi Wasserberga zadela sigurna kazenska izposodila pri enem izmed svojih uslužencev samokres, k čemer je hotel zbrudil sum, da se ustrelji. Ker pa o ustrelitvi ni bilo ne dala ne sluga in je mož vendarle izginil brez sledu, je odredila pristojna oblast preiskavo v banki. V blagajni sta se našla dva zavojčka avstrijskih bankovcev — skupaj 1 milijon kron. Za vodnika vsoto je Wasserberger očkanoval svoje klijente, se se ne more ugotoviti, gotovo pa je skoda znatna. Za sejparjem je izdana tiralica.

ko je označil bistvene točke, načela, pod katrimi bi Zedinjene države sprejeli mir. To je onih slavnih «14 točk»: 1.) Mirovine javne pogodbe vseh z vsemi, brez separativnih tajnih dogovorov. 2.) Absolutna svoboda vseh moril. 3.) Odprava gospodarskih mej in splošna poslovna enakopravnost. 4.) Oboroževanje le za notranjo varnost. 5.) Nepristranska in v dogovoru vseh sklenjena ureditev kolonij. 6.) Rusija se ne sme zasesti. 7.) Osvoboditev in obnova Belgije. 8.) Isto za severno Francijo. 9.) Poprava italijanskih mej po jasno spoznavnih narodnostnih mejah. 10.) Narodi Avstro-Ogrske morajo dobiti svoje mesto med narodi (državami) in načrti možnost samouprave. 11.) Izpraznitve, obnova in mednarodne garancije za svobodo Rumunije, Srbije, Crne Gore. 12.) Garantiranja sigurnosti Turkom i drugim neurškim narodom Turčije. 13.) Neodvisna Poljska. 14.) Zveza narodov.

Zopet je Wilson ponavljal svoja načela v 5. točkah (27. septembra 1918), govor v Metropolitan-Operahouse v New Yorku, — nikdar pa mi Jugoslovani ne pozabimo, onih dni pred 29. oktobrom 1918, ko je Wilson odgovoril Dunaju, da se z njim ne pogaja o naši usedi.

In nikdar ne pozabimo, da je Wilson poseten in nesebično zastopal na mirovni konferenci našo stvar, bolje in v vsej povdankom, kakor naši lastni zastopniki. Ce ni bilo boljšega uspeha, ne smemo kriviti njega. Bil je sam v borbi proti nemcu. To pa ne zmanjšuje njegove zasluge, marveč jo le še poveča. Iz sedaj objavljenih njegovih Spominov in Dokumentov razvidijo oni redki, ki so jih dobili v roke, kako ogromno delo je opravil predstavnik Wilson, ki je sedaj umrl kot žrtve svojega prepričanja. Po ogromnem naporu v Parizu so ga zapustile slične moči, odpovedalo mu je življe in izgubil je svoje zdravje. Mogel bi bil opustiti borbo. Kaj mu je bilo pravzaprav mar Zveza narodov pa vsi ti iztočni Jugoslovani, Poljaki, Čehi, Turki, Armeniji? Nai bi si Angleži, Lahi itd. napomili svojo bisago po milji volji, Ameriški pri tem nič ne izgubil, pač pa lahko le pridobi! Tako bi si mislili in tako bi se obnašal vsak evropski diplomat. Drugače Wilson, ki se je boril proti Soninu in Orlandu za našo zemljo, kakor da je rojen k na Krasu, le z vidikom Svetovne Večne Pravice in o svetovnem preprizjanju, da je le ena pravica za vse, in da je le pod tem pogojem zagurjan narodni trajan mir.

Pod vplivom nemškega novinstva naši ljudje pomilovalno govorijo: «No, tudi oni mogel pomoli,» in Wilsonova slika še vidi radi lepšega pri tem ali onem ljubljanskem brivku. Morali bi pa rajeno s sliko kralja Petra in Matyruška kot del naše trofeje viseti v vsaki hiši, in vsak pošten Jugoslov bi moral vsaj sedaj ob smrti našega največjega branilca postati nekaj hipoz ter izkarati Woodrovu Wilsonu svojo hvaležnost in čast, katero mu dolgujemo.

V prvem navdušenju je Ljubljana imenovala Dunajsko cesto za Wilsona. Ta sklep je bil pozneje istrihan. Dunajska cesta in Ljubljana sta ostali starci in mestu, ki bi brez Wilsona bilo še vedno Landeshauptstadt von Kralj, je danes brez Wilsonove ulice. Saj ga niti Amerikanec L. 1920 niso več izvolili za predsednika!

Vključ temu ga pa mi Jugoslovani demokrati ne pozabimo. Woodrow Wilson nam ostane vzor demokrata, vzor moža prepričanja, vzor nesebičnega idealista, ki dosledno izvršuje svoj program in se bori proti premičnim nasprotifikom, kjer edina ideja je sebičnost.

Na lastni koži smo občutili, kako pravljiva so njegova načela. Zato je naša dolžnost, da se vsaj ob smrti velikega idealista zavemo, da imamo dolžnost priznati mu vrlino, kakršna je slika redka, in izreči mu globoko občuteno iskreno Zahvalo: *Bil si pravilen! Bil si nesebičen!*

Ideja Woodrowa Wilsona ni umrla z njim. Živi in bo živel in zahtevala, da je priznajo vse, ki jo doslej niso hotel pozrediti.

gospodinjstva je dobro milo, zato zahtevajte povsod

EDINO LE

MILO „GAZELA“.

leh, od Turčina pa skobec in hajd za golobom! Ko se tako sukata nekaj časa, rridi kraljčina pred dvor in ju gleda, a glob zleti deklica na roko in se spremeni v prstan na roki. Tedaj pada s'obec na zemljo in se spremeni v človeka, stopi v kralju in se mu ponudi, naj ga sprejme v službo: služil mu bo tri leta in dan, in ničesar ne zahteva, ne brane, ne piča, ne oblike, če mu da kralj oni prstan na hkrki riki. Kralj ga sprejme in mu obljubi.

Tako je on služil, a deklica je nosila prstan in zelo ji je bil ljub, ker je čez dan bil prstan, ponosi pa lep fant, in ji je reklo: «Ko pride čas, da me vzamejo od tebe, ne daj me nikomu v roke, ampak udari z menoj ob zemljo.» Ko so bila tri leta pri kraju, pride kralj k svoji hčerkici in jo začne prositi, da mu dà prstan. Tedaj vrža ona kakor jezna prstan na zemljo, prstan pršne, a od njega se razprši drobna poča in ena mrvice se zakotli pod kraljev čevljem, sluga pa se naenkrat spremeni v vrabca in na vrat na nos začne zobati pogajoč in ko vse mrvice pozobli, priskoči da kavane tudi ono posledno pod kraljev čevljem, ali od mrvice postane naenkrat maček in zgrabi vrabca za vrat.

Zlodej in njegov vajenec

(Srbska narodna pripovedka.)

Zivel je človek, ki je imel sina-edina. Sin reče nekega dne očetu: «Oče, naj naj začneva? Tako se ne more živeti; pojdem v svet, da se naučim kakšnega rokodelstva. Vidil, kako je danes: kdor kaj takšnega zna, živi bolj od vsakega težaka.» Oče ga dolgo vprašava in mu prigovarja, da so z rokodelstvom skrbi in težave. In kako bi mogel justiti očeta samoga! Ali ko se sin nikakor ne da odvrniti, mu oče nazadnje dovoli, da se gre učiti rokodelstvo. Tako se sin poda v svet, da si pošteže dela.

Potijoč pride do neke vode in gre mimo to vode, srča človeka zeleno oblečenega. Človek ga vpraša, kom gre. Odgovori mu: «Grem v svet iskat mojstra, da se naučim rokodelstvo.» Tedaj mu reče oni človek v zeleni obleki: «Jaz sem mojster, hodi k meni in uči se rokodelstvo, če ti tako gre televa.» Fant se razveseli in gre tujim. Ko gresta tako mimo one vode, skoči mojster v vodo, začne plavati in reče dečku: «Daj, skoči za mimo v vodo in uči se plavati.» Deček mu odgovori, da ne sme, ker se boji, da ne utone; a mojster mu odgovori: «Ne boj se nič, kar skoči. Deček skoči v vodo in začne plavati

vsi vprašati za ceno. Kar se prikaže mojster; spremeni se je v Turčina in zavil turban okoli glave in spustil hačko do zemlje. Ko stopi predenj, reče:

«Jaz hočem kupiti tega konja. Povej starec, za koliko ga daš.»

Kar starec zahteva, mu Turčin precej plača in ne reča besede. Ko prejme starec denar, sname s konja konopec in udari z njim ob zemljo.

A sin mu odgovori: «Uđil sem se rokodelcu, mu reče: »

«Moj mojster pa reče: »

«Ko boš začel voditi, da boš začel voditi.»

Deček pa reče: »

«Ko boš začel voditi, da boš začel voditi.»

Deček pa reče: »

«Ko boš začel voditi, da boš začel voditi.»

Deček pa reče: »

«Ko boš začel voditi, da boš začel voditi.»

Deček pa reče: »

«Ko boš začel voditi, da boš začel voditi.»

Deček pa reče: »

«Ko boš začel voditi, da boš začel voditi.»

Deček pa reče: »

«Ko boš začel voditi, da boš začel voditi.»

Deček pa reče: »

«Ko boš začel voditi, da boš za

Gospodarstvo

Čebelarska zadruga v Sloveniji

V čebelarskih krogih Slovenije se v poslednjem času mnogo razpravlja o potrebi ustanovitve Čebelarske zadruge. — Dolgo let obstoji že Čebelarsko društvo, ki se bavi z interesnim zastopstvom čebelarstva, s propagando za strokovno pospeševanje tega gospodarske panoje in s skupnim nabavljanjem raznih čebelarskih potrebščin. Po vojni se je začutila potreba, da se organizira tudi zadružna predaja čebelarskih proizvodov.

Pred vojno so slovenski čebelarski proizvodi našli kupce pri vseh kulturnih narodih celega sveta, vendar se je prodalo v prvi vrsti v onih delih bivše monarhije, ki spadajo pod avstrijsko republiko. Sedaj po vojni je večina izven slovenskih odjemalcev izostala, medtem ko je do doma produkcija baje celo znatno povečala. Povraševanje je mnogo manjše, ponudba mnogo večja, a posledica tega je skoraj popolni zastoj v trgovini s čebelarskimi proizvodi.

Čebelarji misijo potom zadružne samopomoči najti nove odjemalce in s tem zagotoviti obstoju slovenskega čebelarstva v sedanjem obsegu ter Sloveniji stalne lepe dohodke. Vrednost sedanja produkcije znača letno mnogo milijonov dinarjev.

V razpravah o nameravani ustanovitvi Čebelarske zadruge se je počitalo, da je treba računati s prejšnjimi ovirami, tako v pogledu finančiranja, v pogledu strokovnega osoba za vodstvo podjetja, v pogledu lokalov, v pogledu carinske politike poedinih držav, v katerih bi se iskali odjemalci, morda tudi v pogledu kakočnosti našega pridelka, oziroma okusa konzumentov v poedinih državah. Vendar so teh v silnih ovir ne smemo strati. Sistematično treba iti na delo, da se ovire odstranijo in da se doseže, kar se želi. Voditelji pokreta naj ne omangajo, ker bi bila to nedvomno velika gospodarska škoda.

J.-n.

Češkoslovaška trgovinska bilanca za 1923

Češkoslovaški statistični državni urad je pravkar objavil podatke češkoslovaške zunanje trgovine v l. 1923. Celokupni uvoz v problem letu je znašal okrog 42 milijonov q in 812.729 komadov v skupni vrednosti 10.129.589.020 Kč (napram okroglo 32 milijonom q in 788.794 komadom v skupni vrednosti od 12.695 milijonov Kč v letu 1922). Izvoz pa je znašal v lanskem letu okroglo 113 milijonov q in 4.748.515 komadov v skupni vrednosti 12.518.613.927 Kč (napram 95 milijonom q in 4.119.526 komadom v skupni vrednosti 18.086 milijonov Kč v letu 1922). Aktivum trgovinske bilance, ki je znašal v letu 1922. okroglo 5.391 milijonov Kč, je v problem letu dosegel le okroglo 2.389 milijonov Kč. Zanimivo je, da je aktivum izza leta 1920 stalno močno naraščal, dočim je lani padel za več nego polovico napram letu 1922.

Oslabljene trgovinske bilance izvira, kakor vidimo iz razmerja gornjih številki bolj iz zmanjšanega izvoza kakor iz povečanega uvoza. Izvoz je pač padel največ radi visokih cen češkoslovaških proizvodov.

Glavni uvozni predmeti, označeni po tarifnih razredih, so bili v problem letu (po vrednosti v milijonih Kč): bombaž itd. 1764, volna itd. 1269, žito, moka 870, masti 858, živilna 646, sadje, sočivja 335, tobak 302, mineralija 302, nežlahtno kovino 296, železo 294, les, premog 250, kemične pomočne snovi 238, lan, konop, lila 213, svila in silkeno blago 201, stroji, aparati 191, električni stroji itd. 105, firneži, laki 121, živalski produkti 168, jedila 173, mineralna olja 182, usnje 135, kavčuk, gutaperča 96, instrumenti 97 in drugo.

Uvažala je Češkoslovaška iz nastopnih držav (vrednost v milijonih Kč; v oklepajih odstotki od celokupnega uvoza): Nemčija 4132 (40.82%), Zedinjene države 714 (7.05%), Avstrija 665 (6.57%), Italija 463 (4.57%), Nizozemska 415 (4.10%), Poljska 378 (3.73%), Francija 354 (3.49%), Madžarska 353 (3.49%), Anglija 337 (3.32%), Jugoslavija 278 (2.75%), Švica 215 (2.12%), Rumunija 186 (1.84%), Belgija 80 (0.77%), ostale države 1.558 (15.58%).

Izvažala pa je v nastopne države (v milijonih Kč; v oklepajih odstotki od celokupnega izvoza): Avstrija 2639 (21.08%), Nemčija 2554 (20.40%), Anglija 1216 (9.72%), Madžarska 714 (5.70%), Zedinjene države 557 (4.45%), Jugoslavija 548 (4.38%), Švica 487 (3.89 odst.), Italija 464 (3.71%), Rumunija 405 (3.24%), Poljska 358 (2.86%), Francija 302 (2.41%), Nizozemska 232 (1.85%), Belgija 96 (0.77%), druge države 1945 (15.54%).

Iz gornjih številk se vidi, da je bila češkoslovaška zunanja trgovina najbolj aktívna z Avstrijo, in sicer v znesku 1974 milijonov Kč, to je preko 80% od celokupnega previška trgovinske bilance. Drugi največji aktivum z 879 milijoni Kč izkazuje trgovina z Anglijo. Naseljene aktívne postavke češkoslovaške zunanje trgovine so: Madžarska s 361 milijoni Kč, Švica z 272 milijoni Kč, Jugoslavija z 270 milijoni Kč, Rumunija z 220 milijoni Kč, Belgija z 16 milijoni Kč.

Pasivna pa je bila češkoslovaška na-

pram Nemčija za 1578 milijonov Kč, napram Nizozemska za 183 milijonov Kč, napram Zedinjenimi državami za 157 milijonov Kč, napram Franciji za 52 milijonov Kč, napram Poljski za 20 milijonov Kč, V prometu z Italijo sta si uvoz in izvoz skoraj držala ravnotežje.

Naša država je, kakor omenjeno, v trgovini s Češkoslovaško pasivna za 270 milijonov Kč. Klub danim temeljnem pogojem za razvoj najživahnejše trgovine med pretežno agrarno Jugoslavijo in pretežno industrijsko Češkoslovaško ter klub vsem prizadevanjem z obeh strani predvsem pa s strani Češkoslovaške niso bile tudi v problem letu številke trgovinskega prometa med obema državama v pravem razmerju z danimi trgovinskimi možnostmi. Za nas je bilo češkoslovaško blago često predrago, na drugi strani pa so bili istotno tudi naši izvozni produkti predragi za Češkoslovaško. Take ta podrobne pritožbe so se tekem prošloga leta pogostokrat citale v našem in češkoslovaškem časopisu.

Blago je podraževala zlasti še predolgo pot med obema državama, radi česar so se naši trgovci klub priznano dobrki ka-

kovosti izdelkov češkoslovaške industrije rajo obračali predvsem v Avstrijo in Italijo.

Tržna poročila

Novosadska blagovna berza (5. t. m.): Pšenica: baška, 2 odst., 7 vagonov 3425. Ječmen: baška, 65 do 66 kg, 2 vagona 190 do 300; 64 do 65 kg, 1 vagon 200. Turšica: baška, 1 vagon 307.5; okrogla, 7.5 vagona 255; stara, 1 vagon 260; duplikat kasa, 5 vagonov 202.5 do 207.5; sremска, 1 vagon 240; sremška, duplikat kasa, 5 vagonov 235 do 265; banatska, Smederevo, duplikat kasa, 5 vagonov 202.5. Fizel: beli, baški, 1 vagon 685. Noka: črni, 1 vagon 545; »2, 1 vagon 450; »3, 1 vagon 425; »4, 1 vagon 325; »5, 1 vagon 305. Otrobi: baški, debeli, 1 vagon 200; v jutinali vrčah, 1 vagon 172.5.

Mariborski trg (1. t. m.): Goveje meso I. 25 do 27, II. 22 do 24, III. 19 do 20, jekzik 24, vampi 7 do 10, pljuča 8, vime 10, teletina I. 26 do 30, II. 24 do 25, pršnje meso 30 do 40, salo 38 do 40, drewna mast 32, slanina 35 do 50, prekajena 41, mast 40, prekajeno meso 40 do 50, kožnino, 17.5 do 20, kranjske klobase (kg) 52, komad konjske kože 150 do 200, kg goveje kože 17.5 do 22.5, kg teleče kože 20, kg svinjske kože 11.5, gornje usnje 120, podplati 80 do 125, piščane, 8000 tucatov malih gumbov iz medi s sidrom, majhen, komad 31, večji 40, kokoš 50 do 62, raca 75, gos 100 do 112, puran 125 do 150, zajec, domač, majhen 10, večji 45, kg krapov 35, beli 30, Žeuk 30, liter mleka 3.50 do 4, smetana 15 do 18, kg surovega masla 50, masla 60, kg jabolk II. 10, III. 6, moka »0 6.5, »2 6.6, »4 5.75, »6 5, »7 4.25, prosena kafa 7.5, ječprejšen 6.25, koruzna moka 4, koruzni zdrob 5 do 6, pšenični 7, ajdova moka 7 do 8, sladko seno (q) 100 do 125, ovčna slama (q) 65 do 75, trda drva (kubični meter) 200, mehka (kubični meter) 175, premog trboveljski (q) 42 do 45, venčki (q) 27 do 30, kg endivije 1 do 1.25, komad karfijole 6.25, kg čebule 2.50 do 3, česna 10, krompirja poznega 1 do 1.25, kislega zelja 2.5 do 3.5, kisla repe 2. Druž.

Celjski trg (1. t. m.): Goveje meso v mesnicah I. 26, II. 23 do 25, na trgu I. 24 do 25, II. 20 do 22, teletina I. 32 do 35, II. 30, svinjina I. 35, II. 30, slanina I. 48, II. 41, mast domača 44, ameriška 39, šumska 45, prekajeno meso I. 45, II. 40, mleko 4, surovo maslo 60, žajno 88, jajce 2.25, vino staro 12 do 15, novo 9 do 12, kava Portoriko 68, Santos 50, Rio 40, kristalni sladkor 21.5, v kockah 23.50, riž I. 11, II. 9.50 do 10, namizno olje 32, bučno 40, testenine 14, milo 17 do 20, moka »0 6.0, »2 6, »4 5.60, »6 5.20, koruzna moka 8.50, zdrob 4.70, pšenica 380, riž 800, oves 280, turščica 300, žitlo 600 do 700, grah 800, krompir 1.25 do 1.50 Din.

Celjski trg (1. t. m.): Goveje meso v mesnicah I. 26, II. 23 do 25, na trgu I. 24 do 25, II. 20 do 22, teletina I. 32 do 35, II. 30, svinjina I. 35, II. 30, slanina I. 48, II. 41, mast domača 44, ameriška 39, šumska 45, prekajeno meso I. 45, II. 40, mleko 4, surovo maslo 60, žajno 88, jajce 2.25, vino staro 12 do 15, novo 9 do 12, kava Portoriko 68, Santos 50, Rio 40, kristalni sladkor 21.5, v kockah 23.50, riž I. 11, II. 9.50 do 10, namizno olje 32, bučno 40, testenine 14, milo 17 do 20, moka »0 6.0, »2 6, »4 5.60, »6 5.20, koruzna moka 8.50, zdrob 4.70, pšenica 380, riž 800, oves 280, turščica 300, žitlo 600 do 700, grah 800, krompir 1.25 do 1.50 Din.

Celjski trg (1. t. m.): Goveje meso v mesnicah I. 26, II. 23 do 25, na trgu I. 24 do 25, II. 20 do 22, teletina I. 32 do 35, II. 30, svinjina I. 35, II. 30, slanina I. 48, II. 41, mast domača 44, ameriška 39, šumska 45, prekajeno meso I. 45, II. 40, mleko 4, surovo maslo 60, žajno 88, jajce 2.25, vino staro 12 do 15, novo 9 do 12, kava Portoriko 68, Santos 50, Rio 40, kristalni sladkor 21.5, v kockah 23.50, riž I. 11, II. 9.50 do 10, namizno olje 32, bučno 40, testenine 14, milo 17 do 20, moka »0 6.0, »2 6, »4 5.60, »6 5.20, koruzna moka 8.50, zdrob 4.70, pšenica 380, riž 800, oves 280, turščica 300, žitlo 600 do 700, grah 800, krompir 1.25 do 1.50 Din.

Vinska tržišča (5. t. m.): Vinska kupčija se razvija le v ozkih mejah domačega konzuma. Izmed domačih tržišč je bilo v zadnjem času najživahnejše vršaško. Zato so cene vršaškim vinom priljivo čvrste: 3 do 5 Din za liter po kakovosti. Hrvatska vina se gibljejo med 3.5 do 5 Din za liter po kakovosti. Srbska vina se so v zadnjem času posebno slabno tržila. Isto velja za Dalmarijo, kjer so cene ne spremenjene. V Sloveniji je poležaj ne spremenjen in le tu in tam se proda nekaj več vina. Cene se gibljejo v Sloveniji povprečno med 5 do 8 Din za liter po kakovosti. Kupčijo ovira zlasti pomankanje denarja. Podoben je položaj skoro na vseh tujih evropskih tržiščih. Zlasti Italija ne dobi zunanjih kupcev. Zaradi tega cene v Italiji slabijo. Cvrste so cene le v Madžarski in Franciji. To pa zbog padanja madžarske krone, odnosno francoske franka.

Izvozna banka v Beogradu ima 17. februar 18. redno skupčino delničarjev. V svojem letnem poročilu razpravlja upravi ni odbor banke o najvažnejših in najtuelnejših gospodarskih vprašanjih, tako o proizvodnji v državi, o naši zunanjosti trgovini, o trgovini z devizami in valutami, o dinarju, o kriizi kredita itd. In končno o delu in uspehu Izvozne banke. Zlasti obiskrije govor o kriizi kredita. V razpravi se podarja, da je kreditno križo treba vrniti s novravkom dinarja.

Blagovni oddelek Izvozne banke je lani na ruču komitentov izvozil in prodal 5030 vagonov žita in drugih poljskih pridelkov. Poleg tega je izvozil in prodal okrog 3500 suhih češčelj. Cisti dobitek za razdelitev med delničarje znaša 5 milijonov Din.

Konkurenza za gradnjo železnice. Okrožni odbor načinka okruga razpisuje konkurenco za gradnjo železniške proge (0.76 m tirne širine) Niš-Niška Banja - Kutinska reka. Delo na terenu se ima začeti najdlje v početku januarja 1925. ter končati v roku treh let. Koncesija se odstopa za 45 let od dneva zaključitve pogodbe in prenosa koncesije. Po tem času preide železnica z vsemi poslopiji, z vso upravo in vozilom v last okruga, aka se z novo pogodbo ne sklene kaj drugega. Prenos koncesije in zaključitev pogodbe in prenosa med okrugom in ponudnikom stopi v veljavno, čim bo pogodbo odobril ministrski svet. Pozivajo se domače in tujne družbe, ki bi se hoteli lotiti tega posla, da dostavijo ponudbe omenjenemu odboru do 1. aprila 1924. Kavcija znaša 3 milijone Din v gotovem denarju ali v državnih papirjih in se vrne, čim bo dograjena polovica proge. Natančnejše se dobri v pisarni okružnega odbora niškega okruga v Nišu vsak delovni dan od 8. do 12. in od 15. do 17. ure.

= **Meja** št. 2 ima nastopno vsebino: prof. inž. S. Jurčič — A. P. Jacobson, Danska poljoprivreda — M. B.: Smernice načina vinogradarstva. — Dr. Fran Spiller-Mays: Agrarna politika i agrarna operacija u Slovenskoj. — Ilija Bošnjak: «Težka hemija». — Na koji se način može kod kukuruza dobiti bolji i več prirodni? — Agricola: Narodne more. — Bilješke. — Razno vijesti. — Književnost. — Za celo leto stane 120 Din. Urednik: Štefan Fišer. — Razno: 1. februar 1924. Kavcija znaša 3 milijone Din v gotovem denarju ali v državnih papirjih in se vrne, čim bo dograjena polovica proge. Natančnejše se dobri v pisarni okružnega odbora niškega okruga v Nišu vsak delovni dan od 8. do 12. in od 15. do 17. ure.

= **S. H. Gutmann**, d. d. v Belišču je imela dne 1. februarja redno glavno skupščino, na kateri se je sklenilo, da se izplača 40-odstotna dividenda (20 Din) na delnico. Na skupščini se je sklenilo tudi povabilo delniške glavnice od 10 na 40 milijonov Din.

= **Dobave.** Pri odelenju za mornarico v Zemunu se vrši dne 25. februarja oferitalna licitacija glede dobave 90.000 metrov belega platna za obleke. 3500 m blaga «American» za podlogo, 2000 dušatov malih gumbov iz medi s sidrom, 8000 tucatov malih gumbov iz aluminija in večje količine belega platna uskance. Et. 40, pri upravi državnih monopolov v Beograd

Corsair

Scars de la vire.
Fantastick roman v četrtih delih

111

Normundi, Sainclair in Lourmel se znova zapro v delovni kabinet; tudi Corsata in Pilouja pokliče Sainclair k posvetovanju, kajti moža sta bila razumna in bi utegnila kaj pametnega vedeti.

Ob osmih zvečer ležejo spati, kajti duh je potreboval počitka, še bolj kačor telo, za težke naloge bodočih dnevov.

Drugi dan je 30. maj.

«Le deset dni še!» pravi hladno Nyctalope, ko se zbrudi.

Vso noč si je v spanju ponavljal te odsonde širje besede.

In v teh desetih dneh se mora vrniti v Pariz, pripraviti tam ekspedicijo, odhititi na severni tečaj, poiskati Luciferja, ga napasti in zmagati...

«Ti si blazen! Nikdar se ti to ne posrečil!» ugovarja Sainclair - don Quichottu Sancho Pansa, ki živi v vsakem človeku.

«Zakaj ne? Razloži mi!» odgovarja Sainclair - don Quichotta.

O, Sancho Pansi to ni težko, in z zavoljstvom našteva težkoče, ovire, opasnosti in nemogočnost uspeha sprito zdržište treh sovražnikov: pomanjkanje časa, velika oddaljenost in temna tajanstvenost, s katero obdaja Lucifer sebe in vsa svoja dejanja.

A Sainclair le Nyctalope odgovori, da ves se kar trese od silne volje do zmage:

«Moje odi razkrajo temo in brzina bo zmagala nad časom in oddaljenostjo.»

In glas Don Quichotta je bil tako zlažen in modan, da je Sancho Pansa strahopetno umolknil.

Zgodaj zjutraj odhilita torpedo in limuzina proti Parizu, vozeč s seboj ljudi, ki sta jih širi dini prej pripeljala

Prvovredni moderni brzopisalni stroj

Vrhunec
dne 24.
mehanike

STOEWER - RECORD

L. BARAGA, LJUBLJANA,
Šelenburgova ul. 6/1.

Razpis službe.

Oskrbovalno sestro

za svoj ambulatorij išče Prottituberkulozna liga v Mariboru. Mesečna plača Din. 1400 - in eventuelne stanovniške ugodnosti. — Prošnje s priloženim krstnim listom, domovino in izprizovali o naobrazbi kakor tudi o morebitnem dosedjanjem službovanja je poslati do 15. februarja t. l. na naslov ambulatorija Prottituberkulozne lige v Mariboru, Stolna ulica.

540

Manufakturist

kot vodja detajlnega oddelka, samo s prvovrstnimi referencami,

se takoj sprejme.

Ponudbe z natančno navedbo dosedjanega službovanja, zahtevane plače in možnost nastopa na tvidko

600

R. STERMECKI, CELJE.

L. MIKUŠ
LJUBLJANA, Mestni trg 15
Izdelenovatelj dežnikov.

Na drobnol Na debelo!
Zaloge sprejemalnih palic.
Stari dežniki se nene preoblejte

Zahvala.

564

Vsem, ki so nas tolažili in spremili našo preljubo mamico, staro mamico in tačo, gospo

Hro Domladis, roj. Hodnik

k zadnjemu počitku, se najiskreneje zahvaljujemo.

Ilirska Bistrica-Ljubljana, dne 5. februarja 1924.

Zahvaljujoči rodbini:
Albert Domladis, Angelo Savnik.

Bukovo oglje

soboh, dobre kvalitete, višino, za eksport značno blago, kupuje vedno

Giovanni Marcon, Trst,

Via San Austasio 10.

Obvezna ponuda z najnižjo

ceno franko Postoja naj se

postoji na gorenji naslov ali

pa na Giov. Marcon,

Straža (Dolenjsko).

545

546

547

548

549

550

551

552

553

554

555

556

557

558

559

560

561

562

563

564

565

566

567

568

569

570

571

572

573

574

575

576

577

578

579

580

581

582

583

584

585

586

587

588

589

590

591

592

593

594

595

596

597

598

599

600

601

602

603

604

605

606

607

608

609

610

611

612

613

614

615

616

617

618

619

620

621

622

623

624

625

626

627

628

629

630

631

632

633

634

635

636

637

638

639

640

641

642

643

644

645

646

647

648

649

650

651

652

653

654

655

656

657

658

659

660

661

662

663

664

665

666

667

668

669

670

671

672